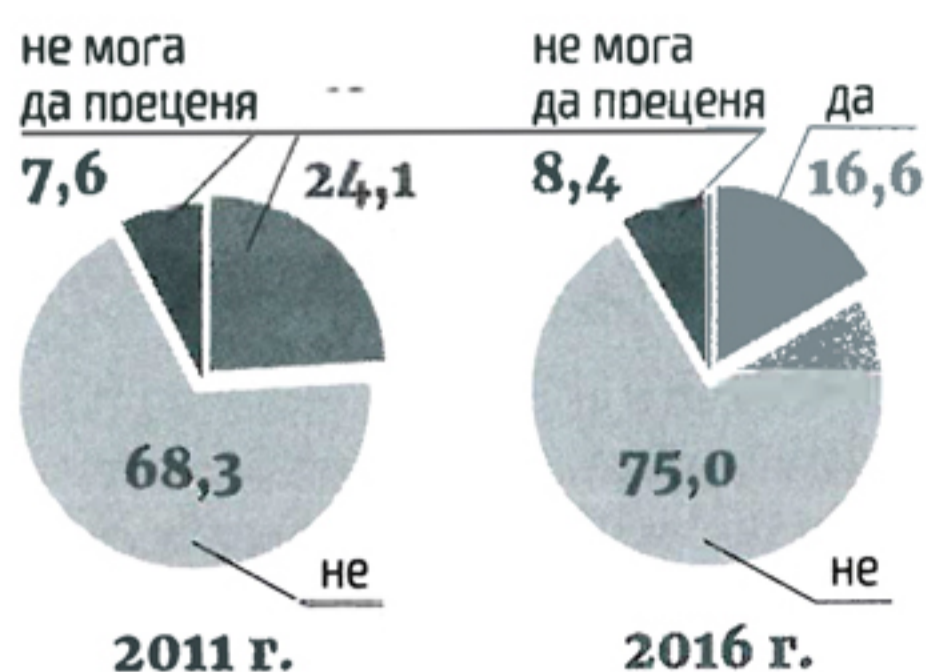
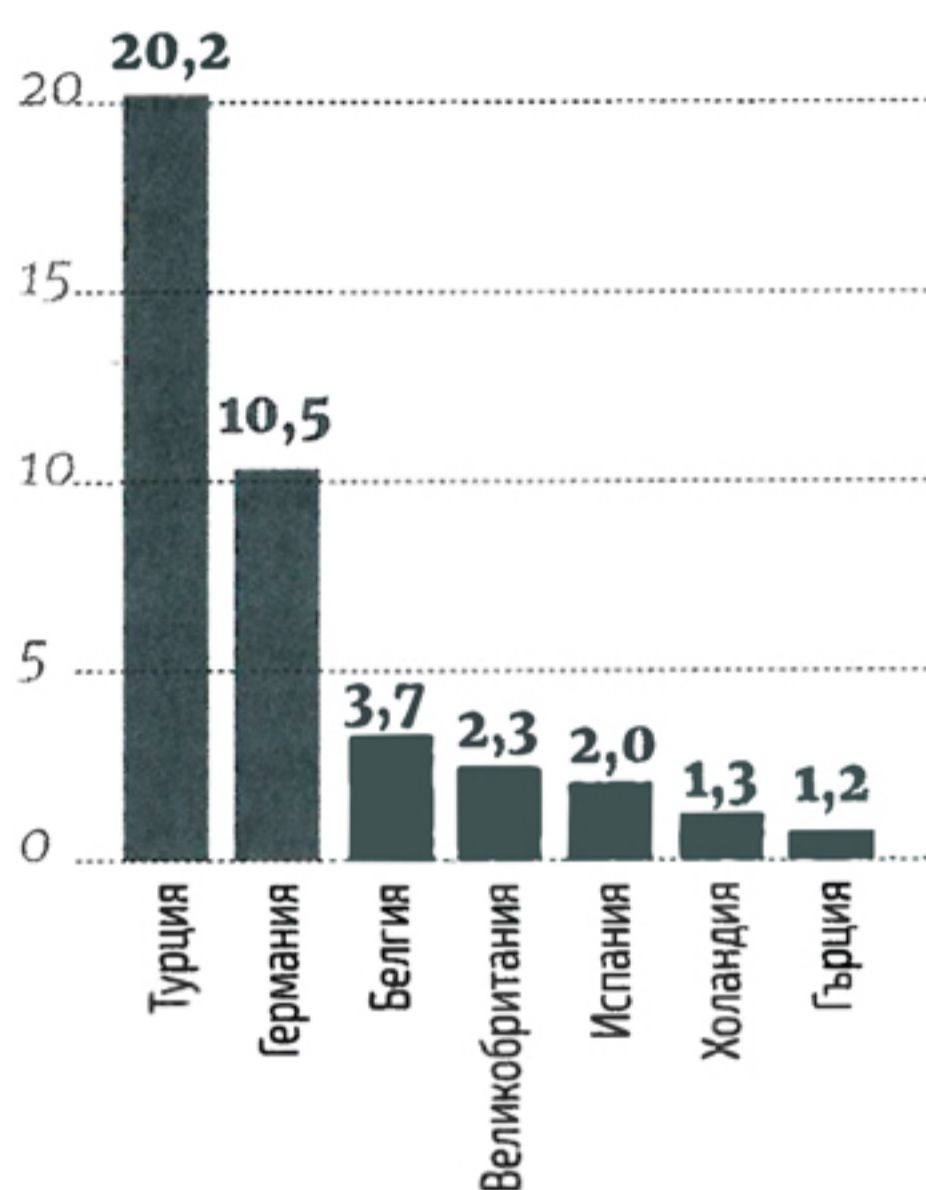

Имат ли перспективи младите хора във вашето населено място? (в %)

В кои страни живеят семействата на вашите деца? (в %)

Одобрявате ли мюсюлманите да ходят навън с покрити лица (с бурка, никаб)? (в %)

Най-религиозни – мюсюлманите в гетата

Ислямът в България е идентичност, изповядващите го все повече практикуват ритуалите му и са още по-патриархални, но са далече от радикализма

Веселин Стойнев

Българските мюсюлмани са с ясно изразена религиозна идентичност и са все по-готови да спазват религиозните правила, но не се радикализират и твърдо осъждат тероризма. Остават си все така бедни и принудени да мигрират с целите си семейства в други населени места в страната или в чужбина, за да търсят препитание. Съчетават здравите патриархални традиции с модерния начин на живот. Имат високо доверие в Турция, но предпочитат да работят в Германия.

През септември и октомври 2016 г. изследователски екип на Нов български университет и агенция „Алфа ризърч“, с финансовата подкрепа на фондация „Конрад Аденауер“ извършват представително за мюсюлманското население у нас проучване „Нагласи на мюсюлманите в България“. Чрез пряко стандартизирано интервю по домовете им са интервюирани 1200 пълнолетни граждани, които са заявили, че са мюсюлмани по произход. За генерална съвкупност се приемат самоопределилите се като мюсюлмани при преброяването на населението през 2011 г., като е отчетено, че тогава 27,38% от хората не са декларирали своето вероизповедание.

Мюсюлманите са разпределени в изследването на подгрупи – турци (турци – сунити), българоезични мюсюлмани, мюсюлмани в гетата и алевити (турци – алевити). Мюсюлманите в гетата най-често са роми, но не се самоопределят като такива.

Същото количествено изследване е направено и през 2011 г. и сега това дава много добра възможност да бъдат сравнени промените в индикаторите. Картината към момента се уплътнява и от паралелно проведено качествено изследване чрез 130 дълбочинни интервюта.

Мюсюлманите в България като цяло са хора с ниски доходи – над 62 на сто от тях заявяват, че месечният доход на човек от домакинството им е под 250 лв. Според три четвърти от интервюираните в техния град или село няма перспективи за младите хора. 8,5% заявяват, че техни деца живеят трайно в чужбина със семействата си.

В сравнение с предишното изследване се наблюдава известно връщане към патриархалния семеен модел. Като най-важни в живота си българските мюсюлмани поставят децата (97%), семейството (97%) и рода (80%). Работата е на четвърто място със 78%, но е отстъпила за последните 5 години с 15 пункта. Нараства значението на приятелите (68%), както и на възпитанието на децата в уважение към възрастните (94%), мъжа в семейството (88%), жената в семейството (86%), страната, в която живеят (75%).

Въпреки че 86 на сто определят религията като важна за техния живот, едва половината практикуват ритуалите ѝ – 54% не се молят, 41% не посещават джамия. Има спад с повече от 5 пункта на заявките, че са религиозни (87%), и с над 8 пункта на дълбоко религиозните (20%).

Въпреки това ясна е тенденцията към по-голямо придържане към религиозните правила. Тези, които не постят по

100%: Практически всички бедни в гетата се определят като религиозни

време на Рамазана, са намалели с над 10 пункта и вече са само 30%, както и тези, които ядат свинско – 25%. Висок е делът на правещите доброволни дарения (освен задължителния зекят) – 60%. Сюнетът (обрязването) на момчетата си остава масов – 84%, както и погребенията по предписанията на исляма – 98%.

Паралелно с придържането към исляма сред мнозинството мюсюлмани у нас надделяват общочовешките, а не религиозните критерии за добро и зло. На въпроса кой е най-големият грях за един истински мюсюлманин, 65% отговарят „убийството“, а едва 24% - „Ако се покланя и на други богове освен Аллах“ (многобожието е най-тежкия грях според исляма). Едва 5 на сто намират прелюбодейството за най-осъдителното деяние.

Най-религиозни се оказват най-бедните, мюсюлманите в гетата – 100% от тях се определят като религиозни, като всеки втори се смята за дълбоко религиозен. Според ръководителя на изследването проф. Евгения Иванова мюсюлманската идентичност на тези хора идва от желанието им да не са маргинализирани от всички – и от българите, и от турците. А тази новопридобита религиозност има пряка връзка с намаляването на престъпността. Другите често казвали за тях – тия, откакто станаха мюсюлмани, вече не крадат, споделя проф. Иванова. Ръст на религиозността има и сред най-младите. Според качественото проучване основен фактор за това е пребиваването в чужбина.

В личните човешки отношения се запазва доброто отношение към „другите“

– 74% от мюсюлманите заявяват, че имат приятели християни. 81% от тях твърдят, че войните в Сирия и Ирак не са променили отношението към тяхната общност, според 7% има влошаване.

Между общностите обаче тече обособяване. От 8,5% на 20,5% е нараснал делът на онези, които смятат, че ислямът е единствено вярната религия (без в другите религии да се съдържат някои важни истини). Особено много привърженици тази нагласа има сред мюсюлманите в гетата (62%), но и сред българоезичните мюсюлмани (39%). Турците обаче – и сунити, и алевити, са определено за религиозния плюрализъм – едва 6% и 2% от тях, съответно, провъзгласяват исляма за единствено валидната религия.

За последните пет години силно намалява делът на мюсюлманите, които смятат, че в училище всички деца трябва да изучават всички религии, и се увеличават поддръжниците на гледището, че всяко дете трябва да изучава само своята религия. Относително добре се приемат смесените бракове между християни и мюсюлмани – 33% - 40% са твърдо против.

Българските мюсюлмани са за светската държава – не приемат шариата като регулатор на правни спорове, но все повече се отчуждават от държавните институции.

Най-високо доверие към друга държава българските мюсюлмани имат към Турция – 68,4%, като то се е увеличило с 10 пункта в последните 5 години. На второ място е Германия – 64,5%, като е нараснало с 8 пункта. Доверието в Русия е 52% - 2 пункта ръст. **И**

Според вас доколко приемливи са следните явления от съвременния живот?

(Посочилите опция „напълно приемливо“)

Кое твърдение е най-близко до вашето мнение?

